

Příloha č. 2.4.7 Popis možností pro II. a III. pilíř MST

Vedle FST – tedy podporu, která půjde skrze OPST, bude spravedlivý transformační proces v českých uhelných krajích podporován ze II. a III. pilíře Mechanismu spravedlivé územní transformace (MST). Podporu z těchto pilířů mohou využít i projekty uskutečněné v jiných regionech, za předpokladu řádného zdůvodnění, že z daného projektu má prospěch i uhelný region (příp. uhelné regiony). Nařízení a doprovodné investiční pokyny byly schváleny pro II. pilíř. Nicméně pro oba pilíře očekáváme upřesňování podmínek podpory ze strany EK ve spolupráci s prováděcími partnery.

Hlavním prováděcím partnerem II. a III. pilíře MST je Skupina EIB, kterou tvoří Evropská investiční banka (EIB) a Evropský investiční fond (EIF) ze skupiny EIB. Skupina EIB bude spravovat 75 % programu InvestEU v rámci, kterého bude implementován II. pilíř. O zbylých 25 % se budou mohou ucházet další mezinárodní nebo národní finanční instituce se zkušenostmi v poskytování úvěrů, záruk či obdobných finančních produktů.

V České republice má vedle Skupiny EIB zájem stát se prováděcím partnerem InvestEU, a tedy i II. pilíře Národní rozvojová banka (NRB - dříve Českomoravská záruční a rozvojová banka (ČMZRB), která již v tomto směru podniká kroky.

Nad rámec role prováděcích partneru v II. pilíři se rovněž počítá i se zapojením dalších finančních institucí, a to nepřímou – zprostředkovaně. Může jít např. o soukromé banky, které by v takovém případě pak mohly na základě záručního programu spadajícího pod II. pilíř a poskytovaného prováděcím partnerem, poskytovat objemově menší a zvýhodněné úvěry svým klientům.

V případě III. pilíře MST, úvěrového nástroje pro veřejný sektor, bude jediným poskytovatelem úvěru EIB, a Evropská komise bude obhospodařovat dotační složku tohoto pilíře (podrobněji viz dále).

II. pilíř

Je součástí programu InvestEU, tedy hlavního evropského investičního programu Evropské unie pro období 2021-2027. V obecné rovině budou z tohoto pilíře podporované tyto oblasti: **udržitelná infrastruktura; sociální investice a dovednosti (vč. sociální infrastruktury); výzkum, inovace a digitalizace; malé a střední podniky**. Tabulka č. 1 shrnuje předběžnou představu o zvažovaných produktech ze strany implementujících partnerů. Je třeba podotknout, že pokud jde o prezentované sektory podpory a navrhované produkty, představený seznam není konečný a počítá se s jeho dalším zpřesňováním, a to s ohledem na připomínky a potřeby dotčených krajů a potencionálních subjektů, které by tuto podporu využívaly. Může tedy ještě dojít k rozšíření i redukci seznamu.

Uvažované finanční produkty EIB a EIF jsou popsány v tabulce 1. Podpora bude přímá a nepřímá. Z hlediska konkrétní formy podpory půjde o dluhové financování, včetně projektového financování a PPP, produkty kapitálových vstupů venture debt a quasi equity, a rovněž nepřímou podporu ve formě záruk, proti-záruk pro finanční zprostředkovatele, či kapitálové vstupy/equity pro investiční fondy. EIB bude primárně poskytovat přímé financování pro předkladatele projektů, a EIF bude poskytovat primárně nepřímou podporu přes finanční zprostředkovatele, což zahrnuje veřejné i soukromé banky a fondy. Hlavní produkty a oblasti

této podpory jsou popsány v Tabulce č.1. Ačkoliv je II. pilíř zaměřen spíše na soukromý sektor a ekonomicky životaschopné investice v čase generující zisk, podpořeny mohou být i projekty veřejného sektoru, např. z oblasti rozvoje sociální infrastruktury a dovedností. Připravované nařízení k II. pilíři počítá s možností kombinace zdrojů poskytovaných v rámci toho pilíře s grantovým financováním dostupným z programů např. Fond plánu obnovy, Modernizační fond a ESIF.

NRB v roli prováděcího partnera (v úvahu připadá i její role jako zprostředkovatele pro produkty EIB/EIF) plánuje primárně podpořit oblast sociální infrastruktury. Zvažovány jsou i produkty z oblasti podpory udržitelné infrastruktury. Konkrétní nabídka produktů však bude záviset na výsledku konzultací s tržními účastníky a jejich zájmu. Vedle financování infrastrukturních projektů je druhou možností podpory, kterou NRB zvažuje, provozní nebo investiční financování malých a středních firem (do 249 zaměstnanců). V případě specifických aktivit podporujících digitalizaci, inovace a udržitelnost se pak počítá s podporou malých firem se střední kapitalizací (do 500 zaměstnanců).

Charakterem typu podpory by NRB chtěla navázat na stávající program ZÁRUKA 2015-2023 a jeho podprogram SMART ZÁRUKA, které jsou podpořené protizárukou EIF. Podpora bude poskytována ve spolupráci s EIF, a proto konkrétní podoba produktu bude záviset na doposud neznámých podmínkách EIF. Očekává se, že všechny uvažované produkty budou navrženy jako celoplošné pro celé území České republiky, nicméně je možné (v závislosti na přesných podmínkách využití záruky EU, které budou součástí jednání o záruční dohodě InvestEU), že projekty realizované v regionech spravedlivé transformace by měly zvýhodněné podmínky.

III. pilíř

Je specifickým úvěrovým nástrojem s dotační složkou, který je k dispozici veřejnoprávním subjektům a subjektům soukromého práva pověřeným veřejnou službou. Správa III. pilíře je svěřena EIB, přičemž Evropská komise bude mít na starost alokaci dotační složky každé schválené půjčky, která by v případě uhebných regionů měla dosahovat až 25 % z výše poskytovaného úvěru. Podpora by měla být poskytována ve dvou základních formách: 1) ve formě investičního dlouhodobého úvěru na jeden velký projekt, případně prostřednictvím investičního programu skládajícího se z několika dříve upřesněných projektů, anebo 2) ve formě rámcového úvěru.

Časově omezená rámcová půjčka by měla být flexibilnějším nástrojem umožňujícím financování menších a středních projektů z vymezených oblastí. Konkrétní projekty však v době podpisu smlouvy o půjčce nemusejí být známy. Zvažuje se i možnost, že by rámcová půjčka poskytnutá administrativně lépe zajištěným partnerům, např. krajům, mohla být za určitých podmínek poskytnuta kapacitně hůře zajištěným – „menším“ zástupcům veřejného sektoru. Schvalovací proces pro půjčky, jejichž velikost je menší než 25 mil. EUR, by měl být také podstatně zjednodušený.

Oblasti podpory ze III. pilíře nejsou stanoveny taxativně jako u II. pilíře, nicméně se nesmí podporovat odvětví a činnosti výslovně zakázané v nařízení k FST, nebo oblasti, které nejsou v souladu s úvěrovou politikou a standardními kritérii výběru skupiny EIB. Dotační složka je

pak udělována pouze úvěrům schválným ze strany EIB, které navíc musejí prokázat, že daný projekt negeneruje příjem, který by umožnil rozumnou návratnost investice (detailní podmínky viz příslušné prováděcí dokumenty ke III. pilíři). Financování z III. pilíře by nemělo být kombinováno s dalšími dotačními zdroji s výjimkou poradenské podpory, která může být financovaná z vyhrazeného rozpočtu v rámci nástroje nebo z jiných programů Unie, jako je Poradenské centrum Invest EU.

S přihlédnutím na výše popsané plány, lze očekávat, že v rámci českého Plánu spravedlivé územní transformace mohou být z II. a III. pilíře podporovány tyto oblasti:

Tabulka 1: Přehled uvažovaných produktů

Oblast podpory	Uvažovaný produkt	Forma podpory	Implementační partner
Udržitelná infrastruktura			
	Půjčky podnikům, mj. v rámci projektových financí, nebo PPP projektů	přímá	EIB, NRB
	Různé půjčky, financování, příp. podpora/účast na tzv. rizikovém kapitálu v inovativních projektech spojených s udržitelnou ekonomikou, tedy oblastech jako jsou např.:	přímá	EIB, NRB
	Inovativní a ukázkové projekty z oblasti energetiky	přímá	EIB
	Podpora energetických projektů založených na OZE	přímá	NRB
	Zvýšení energetické účinnosti/snížení energetické náročnosti	přímá	NRB
	Inovativní udržitelná mobilita	přímá	EIB
	Oběhové hospodářství, příp. související odpadové hospodářství	přímá	EIB, NRB
	Efektivní a "udržitelné" nakládání s přírodními zdroji	přímá	NRB
	Udržitelný turismus a kulturní dědictví	přímá	NRB
	Projekty v oblasti dekarbonizace	přímá	NRB
	Regenerace a nové využití brownfieldů	přímá	NRB
	Záruky finančním zprostředkovatelům zejm. v oblasti energetické účinnosti	nepřímá	EIB
	Záruky finančním zprostředkovatelům	nepřímá	EIF
	Investice do kapitálu skrze fondy	nepřímá	EIF
Výzkum, inovace a digitalizace	Digitální kulturní a kreativní infrastruktura	přímá	EIB
	Půjčky podnikům, mj. v rámci projektových financí, nebo PPP projektů	přímá	EIB
	Různé půjčky a podpora/účast na tzv. rizikovém kapitálu v inovativních projektech spojených s VV nebo digitalizací, tedy podpora oblastí jako jsou např.:	přímá	EIB

	informační a komunikační technologie, digitalizace, umělá inteligence	přímá	EIB
	Zdraví a zdravotnictví	přímá	EIB
	Záruky finančním zprostředkovatelům	nepřímá	EIF
	Investice do kapitálu skrze fondy	nepřímá	EIF
Malé a střední podniky	Záruky finančním zprostředkovatelům	nepřímá	EIF, NRB
	Investice do kapitálu skrze fondy	nepřímá	EIF
Sociální investice a dovednosti			
	Půjčky veřejnému sektoru i podnikům, mj. v rámci projektových financí, nebo PPP projektů	přímá	EIB
	Záruky finančním zprostředkovatelům	nepřímá	EIF
	Investice do kapitálu skrze fondy	nepřímá	EIF
	Investice do sociální infrastruktury - NRB:		
	Sociální péče a zdravotní péče		NRB
	Vzdělávání		NRB
	Dostupné sociální bydlení		NRB

Zdroj: vlastní zpracování